

Ihanat, tottelevaiset mäykät

Kuusi nuorta pohjoissuomalaista mäyräkoiraa ohjaajineen osallistui alkuvuonna 2013 arkitottelevaisuuskurssille, jonka vetämisen otin koulutusohjaajakurssin käyneenä ilomielin vastaan. Mielestäni mäyräkoiraryhmän vetämisessä on jotain vällan ihasuttavaa. Kurssin tavoitteena oli treenata koirakon yhteistä toimintaa heidän arkeaan helpottamaan ja luoda pientä kipinää lajin harrastamiseen.

Kirjoittaja: Outi Lehtisalo-Väyrynen

Kevään 2013 aloittelevien mäyräkoirien kurssi koostui kymmenestä tunninmittaisesta kokoontumiskerrasta, ja se pidettiin Oulun Koirakoulun tiloissa Limingantullissa. Halli oli pieni mutta vällan sopiva pienelle ryhmälle.

Kurssille osallistui kolme lyhytkarvaista ja kolme karkeakarvaista mäyräkoiraa omistajineen. Lähes kaikki koirat olivat aloittelijoita eli alle vuoden ikäisiä. Kurssin tunneilla koirilla oli hyvä tilaisuus totutella treenaamaan juttuja niin itseksään kuin porukassakin, ja kaikki kurssilaiset olivat oikein sosiaalisia, mistä on apua muun muassa arjessa ja näyttelyissä.

Kaikki lähtee kontaktista

Aloitimme harjoittelun katsekontaktin opettelusta koiran ja ohjaajan välille, sillä mielestäni se on kaiken muun perusta. Tuntuu, että se on myös haasteellisin asia mäyräkoiran kouluttamisessa, ja siksi siihen kannattaa panostaa heti alkuun. Kontaktin oppiminen ja pysyminen siinä onnistuvat useimmiten palkkauksen onnistumisen myötä. Yleensä makupala motivoi mäyräkoiraa riittävästi. Myös lelu, leikkiminen tai muu vastaava voi olla hyvä tapa palkata.

Kun kontakti on kunnossa, muidenkin liikkeiden ja temppujen oppiminen onnistuu paremmin. Vaikka välillä koirilla olikin kontakti ohjaajaansa hukassa, koska oli niin mielekästä seurata toisten kurssilaisten tekemisiä, edistystä tapahtui silmännähtävästi kurssin edetessä. Eikä vain kontaktissa, vaan kaikissa opetelluissa asioissa. Mieluummin koirat olisivat varmaan leikkineet koko tunnin ajan, jos valita olisivat saaneet, mutta maltoivat opiskella yllättävän hyvin niin nuoriksi koiriksi.

Kurssilla tutustuttiin siis alustavasti eri liikkeisiin ja opeteltiin tottelevaisuuden alkeita. Tutuksi tulivat muun muassa perusasento, istuminen, luoksepäästävyys, paikallaolo, sivulla kulkeminen käännöksineen, seisominen, maahanmeno ja luoksetulo. Joka tapaamisella oli eri teema, ja tunnin alkuun jokainen sai vuorollaan näyttää edellisellä tunnilla annettun kotiläksyn ennen uuden asian opettelua. Tunnin loppuun otettiin aina jotain kivaa ja vapaampaa, jotta koirille jäi mukava mieli treeneistä, sillä sen ne olivat ansainneet.

Tottelevaisuus mahdollistaa vapauden

Itse olen harrastanut tottelevaisuutta omien mäyräkoirieni kanssa jo usean vuoden ajan. Vanhemman mäyräkoirani Fannin kanssa aloitimme alkuvuodesta 2007, kun Fanni oli noin 8 kuukauden ikäinen. Myös nuorempaa koiraamme Senniä on koulutettu pikkuhiljaa heti pienestä pitäen.

Alun perin lähdin Fannin kanssa lajiin mukaan opettaakseni riistaviettiselle mäyräkoiralleni tottelevaisuutta muun muassa mahdollistaakseni koiran vapaamman ulkoiluttamisen. Aloitimme arkitottelevaisuuskurssista, ja siitähän se kipinä heti iski. Nyt tavoitteemme eli Fannin TK1-koulutustunnuksen saavuttuamme olemme jatkaneet avoimen luokan liikkeitä treenaten.

Olemme jo käyneet treenaamassa muutamassa kokeessakin mutta vielä emme ole saaneet ykköstulosta. Liikkeet ovat astetta vaativampia kuin ne, jotka Fanni jo osaa. Näin ollen tavoite on ihan realistinen, mutta pienen koiran koko ja varsinkin mäyräkoiran luonne on hidastanut pisteiden kertymistä kokeissa. Koira nimittäin osaa liikkeet, mutta keksii kokeessa mielenkiintoisempaa tekemistä kuin omistajansa tottelemisen.

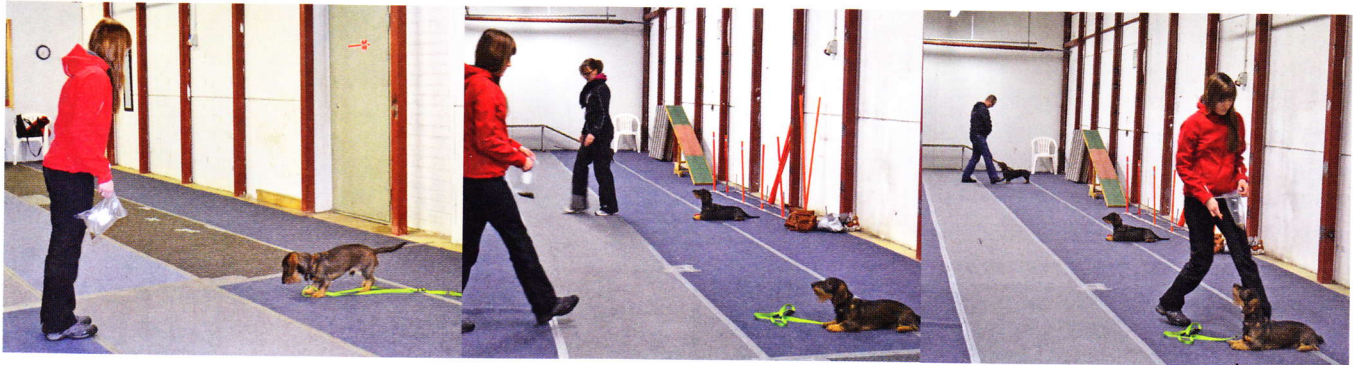
Hauskoja koekavereita nämä persoonalliset mäyräkoirat kyllä ovat, sillä koskaan ei tiedä, mitä kokeessa nuuskitaan tai syödään kentältä. Mäyräkoira voi myös keksiä oman versionsa liikkeestä tai se saattaa todeta, ettei esimerkiksi jaksakaan nousta makuulta istumaan.

Senninkin kanssa olemme aika valmiita alokasluokan kokeisiin. Haluaisin kuitenkin

aloittaa epävirallisista kokeista – kaikelta varalta. Onhan aivan eri asia tehdä liikkeitä kotona tai lähiympäristössä kuin hallissa suuren yleisön edessä. Se, jos mikä, vaatii treenausta. Koeliikkeitä kannattaakin harjoitella paljon, sillä onnistuneen suorituksen saavuttamiseksi sekä koiran että ohjaajan on opittava liuta asioita.

Liikkeet opitaan palasissa

Nykyään koiran tottelevaisuusliikkeisiin kouluttaminen on paras tehdä opettamalla jokainen liike pala palalta eikä, kuten muinoin, koko liikettä treenaamalla. Koira jaksaa paljon paremmin pieniä osia, ja mielenkiinto pysyy yllä huomatta-

Kouluttaminen vaatii kärsivällisyyttä

Olen innostunut omien koirieni kouluttamisesta useassakin lajissa. Tottelevaisuuskoulutukseen liittyen olen oman harrastuneisuuteni lisäksi käynyt tottelevaisuuskoulutusohjaaja- ja liikkeenohjaajakurssit sekä Koetoimitsija1- ja Koetoimitsija 2/TOKO -kurssit. Lisäksi olen toiminut kokeissa apuna ja ollut myös vastaavana koetoimitsijana.

Lisätietoja, kuten lajesitteen ja säännöt, löydät osoitteesta www.kennelliitto.fi

Mäyräkoira ei ole todellakaan varsinaisen "tokorotu", ja mäyräkoiran kouluttaminen vaatii tietynlaista kärsivällisyyttä. Mäyräkoira on luonteeltaan itsepäinen, eikä sillä ole luontaista palveluhalua, mutta rodunomaisuus ei ole lajin harrastamiselle este, ainoastaan hidaste. Mäyräkoiran kanssa nimittäin täytyy olla tarkkana saadakseen opin menemään perille ja vieläpä innostuneesti – määrätietoisesti houkuttelemalla mutta pakottamatta.

Lajin kuin lajin harrastamisen tulee olla hauskaa molemmista osapuolista. Omas mielestäni mäyräkoiran kouluttaminen on helppoa, jos omaa ahneen koiran, koska tällöin palkka temppujen teosta on yksinkertainen: kaikki syötävä kelpaa palkkioksi. Ja kyllähän mäyräkoira tempuiltaa ruokaa saadakseen. Tätä omistajan täytyykin käyttää hyväkseen muun muassa tottelevaisuusliikkeiden opettamisessa.

vasti helpommin. Näin opetellen liike syntyy ja muodostuu täydelliseksi pieninä osina. Jos jokin osio ei oikein onnistu, tulee sitä treenata lisää.

Tottelevaisuuskursseja järjestävät monet koirakerhot eri puolilla Suomea. Ryhmissä saa apua paitsi ryhmän vetäjältä, myös muilta kurssilaisilta. Myös itseopiskelu erilaisten aiheeseen liittyvien kirjojen avulla auttaa kouluttamisessa. Omasta mielestäni esimerkiksi Piritta Pärssisen kirja Tottelevaisuuskoulutuksen perusteet ja Salme Mujusen Tie tottelevaisuusvalioksi ovat hyviä kirjoja.

Naksutin voi auttaa

Itse olen kouluttanut Fannin tekemään liikkeet palasissa nameilla palkaten. Jo alusta asti olen painottanut katsekontaktin tärkeyttä ja opettanut liikkeitä namilla houkutellessa koskematta koiraan. Sennin kanssa kokeilin itselleni entuudestaan

Outin ja hänen koiriensa harjoituksia voi vilkaista Youtubesta:

Fanni treenaa AVO-luokkaan osoitteessa www.youtube.com/watch?v=P73F8BBCf5s
Senni treenaa ALO-luokkaan osoitteessa www.youtube.com/watch?v=8sbh8RwHEmk
Sennin nouto löytyy osoitteesta www.youtube.com/watch?v=TxgHB15_-Ws

tunteettoman naksuttimen käyttöä kouluttamisessa, ja saimmekin aikaan varsin hyviä tuloksia: Senni oppi noutamaan kapulan tällä mainiolla uudella keinolla, jota käytin apuna myöhemmin myös Fannilla.

Naksuttimen käyttö täytyi ensin opetella, jotta opin oikean ajoituksen naksulle ja palkalle. Ei mennyt kauaa, kun koirat oppi naksun merkityksen. Ihan alkuun pistin siis noutokapulan Sennin viereen lattialle ja Sennin sitä pikaisesti vilkaistessa naksutin ja palkkasin. Senni oppi lähestymään kapulaa, koskemaan sitä hampaillaan, ja pian Senni istui edessäni kapula suussa.

Kun Senni tarjosi toivottua käytöstä, jatkoin naksuttelua saavuttaaksemme jo aika täydellisen noudon kokonaisuudessaan. Nykyään Senni noutaa innokkaasti, vaikkakin tottelevaisuusliikkeenä noutamisen koulutus on vielä kesken.

Mitä on tottelevaisuuskoulutus?

Suomen Kennelliiton mukaan tottelevaisuuskoulutuksen tarkoituksena on opettaa koiralle miellyttävää ja hallittua käyttäytymistä sekä koiran ohjaajalle oikeaa ja asiallista koiran käsittelytaitoa. Tottelevaisuuskokeissa testataan koiran ja ohjaajan välistä yhteistyötä sekä koiran koulutuksen tasoa neljässä eri luokassa, jotka ovat alokas-, avoin, voittaja- ja erikoisvoittajaluokka.

Kokeeseen saavat osallistua kaikki tunnistusmerkityt ja Suomen Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotetut 10 kuukautta täyttäneet koirat. Koira saa siirtyä luokasta toiseen yhden 1-palkinnon saatuaan, ja sen pitää siirtyä kolmannen 1-palkinnon jälkeen.

Kun koira on saanut kolme 1-palkintoa erikoisvoittajaluokassa vähintään kahdelta eri tuomarilta sekä se on saanut näyttelyistä vähintään laatuarvosanan hyvä, koiralle voidaan anoa Suomen tottelevaisuusvalion arvoa (FIN TVA).

Wiirun arkitoko

Kirjoittajat: Leena Schröder ja Seppo Leinonen
Kuvaaja: Seppo Leinonen

Merkaleen's Erina eli Wiiru on vajaan vuoden ikäinen karkeakarvainen mäyräkoiranarttu. Päätimme ilmoittautua arkitottelevaisuus-kurssille kasvattajamme Leena Karvosen vinkistä ja onneksemme pääsimme mukaan, vaikka Wiiru oli vain noin 6 kuukautta vanha. Wiiru oli jo tuolloin hyvin miellyttämisenhaluinen, reipas ja ihan mahdollottoman sosiaalinen pentu. Halusimme opettaa Wiirulle heti pienestä pitäen hyvät käytöstavat ja ensikertalaisina tarvitsimme siihen apua.

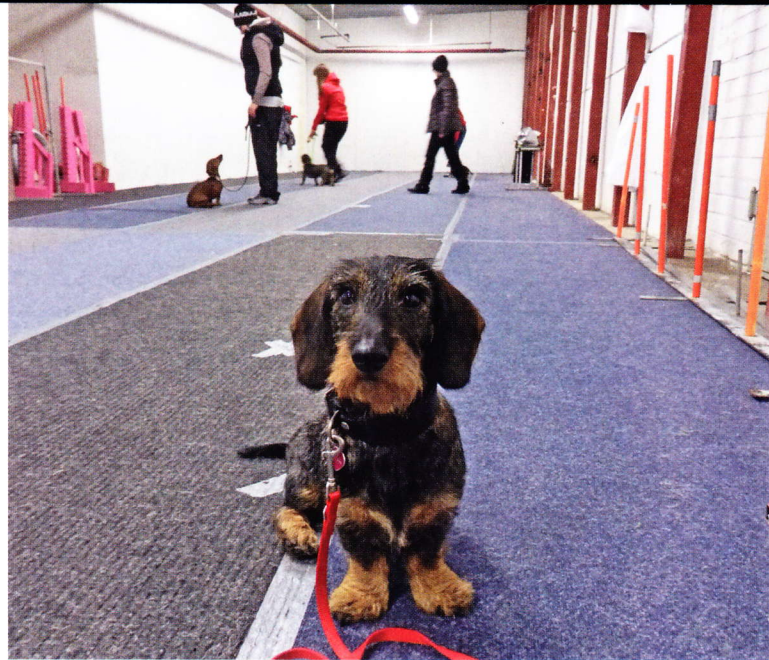

Saimme kasvattajalta pentupaketissa Apua, minulla on mäyräkoira -oppaan, jossa mäyräkoiraa on kuvattu hyvinkin omaiseksi, hieman haastavaksi, mutta hyvin monipuoliseksi koiraksi, kunhan me omistajina vain osaisimme ohjata koiraa oikein. Kurssilta lähdimme hakemaan varmuutta itsellemme ja työkaluja pennun koulutukseen. Ennen kurssia osasimme istu-, maahan- ja paikka-käskyt tutuissa kotioiloissa, mutta pihalla ja vieraammassa paikassa ei tottelemisesta ollut puhuttakaan.

Alkuun hieman arvelutti, onko koiria vielä liian nuori oppikouluun, mutta jo ensimmäisen oppitunnin aikana selvisi, että siellä mennään aivan oman koiran ehdoilla. Voiko mäyräkoira toimia kuin ajatus? Näköjään voi! Saimme hyviä neuvoja kontaktin luomiseen ja opimme ymmärtämään omaa pentuamme paremmin.

Wiiru ei tietenkään jaksanut olla koko aikaa hyvässä kontaktissa, ja välillä ihanat hajut ja toisten koirien hienot suoritukset veivät voiton omasta harjoittelusta. Oli hyvä antaa pennun välillä leikkiä, ja samalla otimme oppia, kun kokeneemmat konkarit ohjasivat omia koiriaan.

Kurssi oli hyvä startti kontaktin aktiiviseen harjoitteluun. Opimme itse olemaan rennompia ja johdonmukaisempia. Kurssilla oppimamme seis-käsky on toiminut pari kertaa ulkona juoksevaan koiraan: seis-käsky nimittäin sai vauhdin pysähtymään ja koiran kuuntelemaan tänne-käskyä, mutta harjoitusta tarvitaan vielä paljon. Toisinaan ei voi kuin nauraa, kun maahan käskettäessä koiran etutassut notkahtavat, mutta mäykyn luonto käskää kuitenkin nostamaan pään pystyyn.

Tottelevaisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä

Kirjoittaja: Heidi Takaluoma

Arkitottelevaisuus-kurssin anti helpottaa jokapäiväistä elämää

Joenpenkan Iloinen-Ilmi eli Hertta on vuoden ikäinen karkeakarvainen mäyräkoira. Ennen kuin Hertta tuli meille, tutustuimme useisiin eri koirarotuihin. Perheessämme harrastetaan muun muassa ulkoilua, metsästystä, lenkkeilyä sekä ratsastusta, ja tämän vuoksi päädyimme lopulta karkeakarvaiseen mäyräkoiraan. Meitä viehättivät mäyräkoiran ominaisuuksissa energisyys ja mahdollisuus harrastaa monenlaisia asioita. Lisäksi mäyräkoira on kokonsa puolesta helppo ottaa mukaan moneen paikkaan.

Alusta asti meille oli selvää, että mäyräkoira voi olla luonteeltaan jääräpäinen ja sillä on vahva metsästysvietti. Omia koiria meillä oli ollut viimeksi lapsuudessa, joten päätimme heti alussa, että tulemme menemään Hertan kanssa koirakouluun Hertan vielä ollessa pentu.

Ennen Pohjois-Suomen Mäyräkoirakerhon järjestämää arkitoko-kurssia olimme osallistuneet pentukurssille Hertan ollessa noin kuuden kuukauden ikäinen. Pentukurssilla opiskelimme Hertan kanssa muun muassa kontaktia, sivulle tuloa, seuraamista, luoksetuloa, toisten koirien ohittamista, maahanmenoa ja paikallaan pysymistä.

Näiden opittujen taitojen vahvistamista jatkoimme PSMKK:n järjestämällä ja Outi Lehtisalo-Väyrysen vetämällä arkitokokurssilla. Hertta oli aikaisemman pentukurssin ansiosta hieman muita edellä, mutta opintojen edetessä toiset kurssilaiset saivat meidän hienoisen etumatkan kiinni. Olikin hauska seurata, kuinka kaikki mäyräkoiranalat kehittyivät kurssin aikana ja oppivat arkitottelevaisuuden taitoja.

Outin arkitoko-tunnille mennessään Hertta tiesi, että nyt mennään opiskelemaan. Tämä tuli esille muun muassa siten, että Hertta otti hyvin kontaktia minuun, kun astuimme koirakoulun ovesta sisään. Parasta antia arkitokokursilla olivat Hertan kanssa jo opittujen asioiden vahvistaminen sekä sosiaalinen kanssakäyminen toisten samanikäisten mäyräkoirien kanssa. Hertta oppi kurssin aikana myös uusia hyödyllisiä taitoja, kuten hae- ja tuo-käskyt sekä liikkeestä maahan menemisen. Puripa meitä myös pieni toko-kärpänen, ja olemme jatkaneet Hertan kanssa tokoilua kurssin jälkeenkin ja katsomme, mitä kaikkea kivaa vielä opimme.

Herttaa on ollut toistaiseksi helppo kouluttaa, ja uudet asiat on opittu melko helposti johtuen neidin suuresta ahneudesta. Itselläni ei ole aikaisempaa oppia koiran koulutuksesta, joten arkitoko-kurssi antoi myös minulle itselleni eväitä ymmärtää ja kouluttaa koiraani. Opitut tottelevaisuusasiat ovat olleet todella hyödyllisiä jokapäiväisessä elämässämme, ja ne ovat vahvistaneet Hertan ja minun välistä suhdetta. Uskon myös, että niistä tulee olemaan jatkossa hyötyä myös metsälä ollessamme.

EUROPA POKAL

Europa Pokal on vuosittain Manner-Euroopassa järjestettävä mäyräkoirien monipuolisuuskoe, johon Suomen Mäyräkoiraliitolla on oikeus lähettää edustajansa.

Liiton valitseman koiran (1–2) ilmoittautumismaksu ja koiran ja sen ohjaajan matka- ja majoituskulut maksetaan, mutta koiranomistaja huolehtii matkajärjestelyistään itsenäisesti. Kulut liitto maksaa jälkikäteen saatuaan kuitit ja matkaraportin. Kilpailussa menestyminen vaatii paitsi koiralta varsin monipuolisia taitoja, myös ohjaajalta perehtymistä kilpailulajien sääntöihin ja hyvää saksan kielen taitoa (tai tulkkia mukaan).

Koe järjestetään 4.–6.10.2013 Ebrachissa, joka sijaitsee Saksassa Baijerin maakunnassa.

Kokeessa on useita osioita, joiden hyväksyttävä suorittaminen oikeuttaa jatkamaan seuraaviin lajeihin. Tänä vuonna lajit ovat jäljestys (ensimmäinen laji), tottelevaisuus (seuraaminen, paikallaanolo häirittyinä ohjaajan kanssa, paikallaanolo noin 10 minuuttia ohjaajan ollessa poissa), riistanhakukoe, luolakoe ja vesityöskentelykoe.

Osallistumisoikeus on mäyräkoiralla, joka on Suomeen rekisteröity ja jolla on vähintään nuo/avo/käy/val EH kansainvälisestä näyttelystä, MEJÄ-tulos, MÄAJ 2 JÄNIKSELLÄ sekä LUT-tulos tai LUME-tulos ketulla tai mäyrällä. Juoksuinen narttu tai sairas koira ei voi osallistua kokeeseen.

Vaatimukset täyttävien koirien omistajat voivat ilmoittaa 24.6. mennessä Kai Nybonnille (kai.nybonn@mayrakoiraliitto.fi) kiinnostuksensa edustaa Suomea EP-kisassa. Kyselyt Kaille joko sähköpostitse tai iltaisin puhelimitse numeroon 0400-460557. MÄAJ- ja mahdollisen LUME-tuloksen kopio on toimitettava jo tässä vaiheessa. Muita tuloksia tarvitaan vain, jos hakija haluaa käyttää ulkomailla hankittuja tuloksia karsinnassa.

SML tekee edustajavalinnan kesä-heinäkuun vaihteessa, jolloin valitun edustajan tulee vahvistaa lähtönsä ja toimittaa kisajärjestäjän vaatimat dokumentit, koska kisan viimeinen ilmoittautumispäivä on jo 12.7.